

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «МЕНЕДЖМЕНТ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю освітнього процесу ТДАТУ з метою вдосконалення якості вищої освіти.

Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Менеджмент».

Всього опитано за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **100 респондентів** ступенів вищої освіти «Бакалавр» та «Магістр», контингент який представлено на рисунку 1.

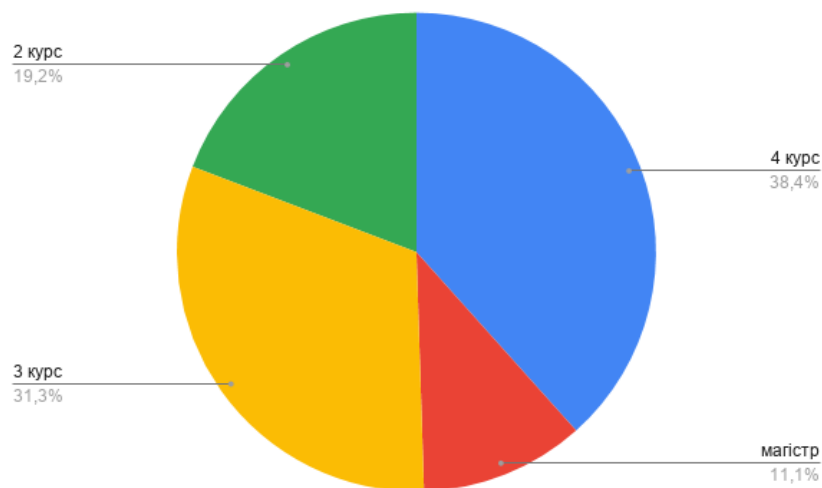

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

**Оцінювання якості ОПП «Менеджмент» здобувачами вищої освіти
(у відсотках)**

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	53,0	34,0	11,0	2,0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	39,0	42,0	14,0	3,0	2,0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	32,0	55,0	10,0	3,0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	50,0	37,0	8,0	4,0	1,0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	33,0	43,0	14,0	7,0	3,0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	63,0	29,0	6,0	1,0	1,0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	39,0	41,0	16,0	4,0	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	58,0	30,0	8,0	1,0	3,0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	38,0	38,0	15,0	6,0	3,0
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	50,0	31,0	17,0	1,0	1,0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	44,0	44,0	9,0	2,0	1,0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	71,0	23,0	6,0	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	66,0	28,0	6,0	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ	59,0	31,0	9,0	1,0	0
15	Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчання	47,0	33,0	15,0	3,0	2,0

Відповідно до результатів анкетування, оцінка організації освітнього процесу за ОПП «Менеджмент» за всіма критеріями є досить високою. Найвищі оцінки здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «прозорість та чесність оцінювання знань», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ». Найнижче здобувачі вищої освіти оцінили: «співвідношення теоретичної і практичної частини», «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)».

Загальну оцінку якості освітнього процесу за ОПП «Менеджмент» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Найвищі бали поставили здобувачі ступеня вищої освіти «Магістр» (46,1 % опитаних оцінили на 5 балів і 53,3% на 4 бали). 8 % здобувачів вищої освіти 3 курсу оцінили якість освітніх послуг незадовільно.

Таблиця 2

Оцінювання якості ОПП «Менеджмент» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	1 курс	0	0	0	0	0
2	2 курс	47,4%	51,9%	0,7%	0	0
3	3 курс	38,9%	34,0%	19,1%	4,3%	3,7%
4	4 курс	59,8%	24,8%	12,3%	3,1%	0
5	магістр	46,1%	53,3%	0,6%	0	0

Інші пропозиції щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- змінити порядок викладання деяких дисциплін, більше практичного застосування набутих знань;
- більше запроваджувати на парах цікавих дискусій, тренінгів;
- надати здобувачам вищої освіти доступ і можливість відслідковувати свої оцінки;

- зробити тиждень лекцій і наступний тиждень практик;
- проводити більше занять з англійської мови.

Якість викладання дисциплін здобувачами вищої освіти було запропоновано оцінити за **25 критеріями** (таблиця 3).

Таблиця 3

Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти
(у відсотках)

Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)	72,7	23,5	3,3	0,3	0,2
Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	76,2	20,6	2,6	0,6	0
Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, видокремлює важливі моменти	73,0	23,8	2,6	0,3	0,3
Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	72,4	24,1	2,9	0,3	0,3
Слідкує за реакцією аудиторії	73,5	23,5	2,3	0,3	0,3
Ставить питання і мотивує до дискусії	75,0	20,9	3,5	0,6	0
Володіє високою культурою мовлення	76,5	20,6	2,3	0,3	0,3
Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	73,0	24,7	2,0	0	0,3
Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	72,1	23,5	4,1	0,3	0
Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	69,5	27,0	3,5	0	0
Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП	73,5	24,4	2	0	0
Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	65,7	27,6	5,5	0,9	0,3
Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	72,7	20,6	6,1	0,3	0,3
II. Теоретичний рівень занять(середнє значення)	75,2	22,2	2,3	0,2	0,2
Проявляє професійну ерудицію	76,2	22,1	1,5	0	0,3
Знайомить з останніми досягненнями науки	73,0	23,0	4,1	0	0
Наводить науково-обґрунтовані аргументи	72,7	25,3	1,7	0	0,3
Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	77,3	19,8	2,3	0,3	0,3
Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	76,7	20,6	2	0,6	0,6
III. Ставлення до студентів(середнє значення)	81,4	16,9	1,6	0	0,1
Доброзичливість і тактовність, толерантність	80,8	17,2	1,7	0	0,3
Пунктуальність, організованість	82,0	16,3	1,5	0	0,3
Вимогливість, наполегливість	77,3	20,9	1,7	0	0
Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	80,8	16,9	2,0	0	0,3
Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	82,0	16,3	1,5	0,3	0
Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	78,8	19,8	1,5	0	0
Охайність, зовнішній вигляд	82,8	15,7	1,5	0	0
Доброчесність	86,3	12,2	1,2	0	0,3
Середній показник відвідуваності занять					91,3

Аналіз **344 анкет** показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **91,3%**. Найвищими балами в I розділі «Методичний рівень знань» оцінено «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «проявляє професійну ерудицію», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі «Ставлення до студентів» - «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання», «охайність, зовнішній вигляд».

Найнижчі бали в I розділі отримано за «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни»; в II розділі – «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі – «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Висновки

1) Відтак, з метою спонукання здобувачів вищої освіти використовувати ресурси наукової бібліотеки ТДАТУ для вивчення дисциплін фахового спрямування необхідно:

- при викладенні навчального матеріалу посилається на законодавчі та нормативні акти, на нові досягнення науки, які містяться у спеціальній літературі за фахом;

- зосереджувати увагу здобувачів вищої освіти на питаннях, які вирішуються або будуть вирішуватися у світлі сучасних вимог;

- рекомендувати поглиблене самостійне вивчення тих чи інших тем, необхідних для майбутньої практичної роботи;

- більшу увагу приділяти зв'язку з текстом підручника або навчальним посібником з курсу, який знаходиться в ресурсах наукової бібліотеки ТДАТУ;

- відповідально підходити до розробки конкретних завдань для самостійної роботи;

- на занятті можуть ставитися запитання, на які викладач у деяких випадках дати відповіді не може (відсутня єдина позиція в науці, бракує необхідної інформації, відповідне рішення знаходиться в стадії опрацювання та ін.), що може спонукати здобувачів вищої освіти до пошуку відповіді у спеціальних Інтернет-джерелах та науковій літературі.

2) З метою підвищення якості показника «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців» необхідно:

- звернути увагу на проведення групових вправ, як специфічного виду практичного навчання, при якому здобувачі вищої освіти закріплюють і поглиблюють теоретичні знання і практичні навички;

- практикувати застосування засобів візуального супроводження, а також підготовку роздаткового або супроводжувального матеріалу, «робочих зошитів», тобто комплектів ілюстрацій (це: мультимедійні презентації, електронна бібліотека університету, електронний варіант тестів).

3) При організації самостійної роботи (завдання, методичні вказівки, консультації) необхідно:

- попередньо сформулювати завдання на самостійну роботу з посиланням на обов'язкову і рекомендовану навчальну і наукову літературу за темою майбутнього заняття;

- попередньо створити каталог статей, доповідей з тематики занять;

- викладач повинен дати здобувачам вищої освіти рекомендації щодо додаткового вивчення окремих питань.

4) З метою підвищення якості показника «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти» пропонується: під час спілкування необхідно показати здобувачам вищої освіти, що є певні форми і рамки взаємин, необхідне поєднання формального і неформального спілкування. Здобувачів має відчувати небайдужість викладача до його успіхів, що вимагає від викладача значної психологічної напруги.

Бажано проводити опитування здобувачів за анкетною

"Викладач очима студента" через півроку після завершення того чи іншого курсу, причому одночасно здобувач будь-якого курсу може оцінювати декількох викладачів, фіксуючи свої оцінки в анкеті, яку не потрібно підписувати:

Показники якості викладача	ПБ викладача	ПБ викладача
Пропонована викладачем інформація значима для підготовки до майбутньої професійної діяльності		
Чітко формулює цілі та план навчальної роботи відповідно до навчальної програми курсу		
Своїм викладанням викладач сприяє зростанню освітніх досягнень здобувачів вищої освіти		
На навчальних заняттях пропонується нова, сучасна наукова інформація		
Ясно, логічно, аргументовано і зацікавлено викладає матеріал		
Застосовувані викладачем методи, способи і форми роботи доцільні і ефективні		
Пропонує і послідовно керується системою своїх вимог і критеріїв для оцінки результатів освітньої діяльності		
Встановлює необхідний контакт зі здобувачами, використовує при цьому адекватні способи спілкування і взаємодії		
Виявляє тактовність в процесі взаємодії зі здобувачами		
Мова викладача професійна, виразна, оптимальна по темпу і силі голосу, доступна для розуміння. Дозволяє робити необхідні записи		
Стимулює творчість здобувачів з самостійної навчальної та науково-дослідної роботи		
Має свій, індивідуальний стиль викладання, який сприяє підвищенню або закріпленню Вашого інтересу до науки і майбутньої професійної діяльності		
Хотіли б Ви надалі зустрітися з цим викладачем (при читанні інших курсів, спецкурсів, як наукового консультанта, в період проходження практики, при виконанні курсової чи дипломної роботи		

Декан факультету економіки та бізнесу,

к.е.н, доцент

Карман С.В.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,

к.т.н, доцент

Скляр Р.В.